

De dorpswetenschapper

van Damme, E.E.C.

Published in:
Hypothese, NWO blad voor de wetenschap

Document version:
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2006

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
van Damme, E. E. C. (2006). De dorpswetenschapper. *Hypothese, NWO blad voor de wetenschap*, 13(3), 19-19.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

[Streamer:] Een samenleving die voor een dubbeltje op de eerste rang wil zitten, hoeft toch niet meer dan een kwartje terug te krijgen?

De dorpswetenschapper

“Wetenschap gewaardeerd!” Een mooier motto is nauwelijks denkbaar, complimenten voor NWO. Echter, wat de boer niet kent, dat (vr)eed hij niet, en zonder ‘kennis van’ blijft ook ‘waardering voor’ uit. Weinig boeren in mijn omgeving, maar het aantal keren dat mij in deze periode - ik schrijf deze column midden juli – verteld is dat ik het nu, zonder studenten en colleges, wel rustig zal hebben, laat zien dat ook veel stadsmensen weinig weet hebben van wat er op een Universiteit gebeurt.

Als kiezers ongeïnteresseerd zijn, laten politici het thema links liggen, en is het voor een minister van OCW lastig het haar rechtmatig toekomende deel van het budget in de wacht te slepen. Er zijn leukere dingen voor de mensen dan de wetenschap, toch? De kille cijfers laten het zien: de KIQ (de uitgaven in de kennissector als percentage van het BBP) loopt terug. We hebben de mond vol van de kenniseconomie, en willen op zijn minst vooraan lopen in Europa, maar de daden en data spreken andere taal:

‘In de periode 1995-2004 blijft de groei van de R&D-uitgaven in Nederland achter bij de nominale groei van het BBP. Dit komt (...) vooral door de ontwikkeling van de publieke R&D-uitgaven, die maar net gelijke tred houdt met de inflatie. In internationaal verband is Nederland een van de weinige landen waar de R&D-uitgaven, uitgedrukt als percentage van het bruto binnenlands product, in de periode 1995-2004 zijn gedaald.’ (CBS: “Kennis en economie 2006”, persbericht 18 juli 2006.)

Het beeld is dramatisch. Waar volgens de Lissabon-doelstellingen de publieke uitgaven aan R&D minstens één procent van het BBP zouden moeten bedragen, blijven we in Nederland op 0,78 procent (in 2003) steken. Wat voor moois zouden we wel niet kunnen doen als we meer dan een kwart meer te besteden hadden? Bezien in dit licht (een BBP van ongeveer 500 miljoen euro), zijn de extra investeringen waar onze sector om vraagt niet meer dan wat in feite al was toegezegd. Nauwelijks genoeg om de achterstand in te halen, geen signaal dat kennis prioriteit heeft. Waarom zou

een jongere kiezen voor de wetenschap, als de maatschappij aangeeft dat werk nauwelijks te waarderen?

Het antwoord is eenvoudig. De maatschappij is veel ruimer dan Nederland. Wat is er mooier dan complexe verbanden te ontrafelen, of een nieuwe toepassing van een bestaande theorie te vinden en wereldwijd erkenning te krijgen voor werk dat zowel nuttig als grensverleggend is? Gelukkig zijn veel jongeren nog steeds bereid deze uitdaging aan te gaan.

Terecht daarom dat NWO “ruimte voor onderzoekers” als eerste actielijn voor de toekomst kiest, maar wat te denken van haar derde: “wetenschap voor de samenleving”? Een samenleving die voor een dubbeltje op de eerste rang wil zitten, hoeft toch niet meer dan een kwartje terug te krijgen? Vraaggestuurd programmeren van de wetenschap gaat ten koste van ruimte voor wetenschappers, zeker in een klein land als het onze. Waar het bedrijfsleven machtig is, maar een smalle basis heeft, die, onder invloed van globalisering, bovendien nog smaller wordt. Onze talenten zijn internationaal georiënteerd en hebben een brede belangstelling. Koppeling van een breed aanbod aan een smalle vraag levert spanningen op en leidt tot verspilling van talent.

De samenleving is mondiaal. Beleid dat inzet op wetenschap die direct de Nederlandse samenleving ten goede komt, is kortzichtig en contraproductief. Wetenschappelijke kennis is in eerste instantie een publiek goed, en wij Nederlanders zijn toch niet zelfzuchtig? Bovendien, als we onze kennis dan toch te gelde willen maken, zijn Chinese Yuans of Amerikaanse Dollars dan niet minstens zo interessant als Hollandse Euro's?

Eric van Damme